

LAUSUNTOYHTEENVETO:ELÄKESÄÄTIÖLAIN JA VAKUUTUSKASSALAIN UUDISTAMISTA SELVITTÄNEEN TYÖRYHMÄN LOPPURAPORTTI

Eläkesäätiö- ja vakuutuskassalaki -työryhmä luovutti loppuraporttinsa sosiaali- ja terveysministeriölle tammikuussa 2016.

Työryhmän tavoitteena oli koota yhteen eläkesäätiötä ja eläkekassoja koskeva työeläkelainsäädäntö. Tavoitteena oli varmistaa, että eläkesäätiöt ja eläkekassat säilyvät toimivina ja omat erityispiirteensä säilyttävänä vaihtoehtoina työnantajille järjestää niiden kautta työntekijöilleen lakisääteinen eläketurva ja vapaaehtoinen lisäeläketurva. Tavoitteena oli lisäksi selkeyttää eläkesäätiötä ja eläkekassoja koskevaa lainsäädäntöä ottaen huomioon lainsäädännön soveltamisessa havaitut puutteet ja ristiriitaisuudet.

Työryhmä laati ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon. Esityksellä uudistettaisiin eläkesäätiöiden sekä eläke- ja vakuutuskassojen toimintaan sovellettava lainsäädäntö. Voimassa oleva eläkesäätiölaki, vakuutuskassalaki ja laki maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä kumottaisiin ja säädettäisiin kolme uutta lakia; eläkesäätiö- ja eläkekassalaki, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalaki sekä uusi vakuutuskassalaki. Uutta vakuutuskassalakia sovellettaisiin sairauskassoihin ja muihin sosiaalisen henkilövakuutustoiminnan piiriin kuuluviin kassoihin kuin eläkekassoihin.

Lainsäädännön teknisen uudistamisen lisäksi työryhmän keskeisiä ehdotuksia ovat lakisääteisen eläkevakuuttamisen harjoittaminen eri laitoksessa kuin lisäeläke-toiminta, lakisääteistä toimintaa harjoittavan eläkesäätiön ja -kassan vähimmäiskoon alentaminen sekä vakuutuskannan siirron edellytysten väljentäminen siirrettäessä kantaa työeläkeyhtiöstä eläkesäätiöön tai -kassaan.

Vakuutuskannan siirtämiseen liittyvän kynnyksen alentamiseksi työryhmä ehdottaa kantaan sisältyvän vakuutettujen määrää koskevan vaatimuksen alentamista, yhtiökohtaisesta vakuutettujen määrää koskevasta vaatimuksesta luopumista ja luopumista työnantajan velvollisuudesta täydentää eläkesäätiön tai -kassan vakavaraisuuspääomaa kannan vastaanottamisen johdosta. Lisäksi ehdotetaan muutoksia siirtyvän pääoman laskentamalliin sekä vakuutuskannan siirtämisen mahdollista kolmen vuoden kuluttua sen vastaanottamisesta Finanssivalvonnan luvalla.

Kokonaisuudistuksen on loppuraportin mukaan tarkoitus tulla voimaan aikaisintaan vuoden 2018 alussa.

Raporttiin liittyy täydentäviä lausumia ja eriävä mielipide.

Lausuntokierros

Loppuraportista pyydettiin lausuntoa 21 taholta, joista kaikki antoivat lausunnon. Lausuntoaika päättyi 4.4.2016. Lausuntoa pyydettiin seuraavilta:

Akava
 Asianajaja Kari Huttunen Eläkekassa Viabekin selvitysmiehenä
 Elinkeinoelämän keskusliitto EK
 Eläkesäätiöyhdistys ESY ry
 Eläketurvakeskus
 Finanssialan keskusliitto
 Finanssivalvonta
 Innova Palvelut Oy
 Kansaneläkelaitos
 Kilpailu- ja kuluttajavirasto
 Oikeusministeriö
 Porasto Oy
 Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
 Suomen Pääomasijoitusyhdistys ry
 Suomen Yrittäjät
 Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
 Työ- ja elinkeinoministeriö
 Työeläkevakuuttajat Tela ry
 Vakuutus- ja rahoitusneuvonta
 Vakuutuskassat ry
 Valtiovarainministeriö

Lisäksi lausunnon antoivat *Apteekkien Eläkekassa*, *Suomen Jääkiekkoilijat ry* ja *Suomen Huippu - Urheilijoiden Unioni ry* antoivat yhteisen lausunnon, *Eläkekassa Verso* sekä *OP Eläkekassa*, joka antoi yhteisen lausunnon *OP Ryhmän* kanssa.

Lausunnonantajista *KELA* ja *Vakuutuskassat ry* käsittelevät lausunnossaan työryhmän loppuraporttia vain sairauskassojen osalta. *Vakuutus- ja rahoitusneuvonta* ottaa lausunnossaan kantaa vain loppuraportin vapaaehtoisia etuuksia koskeviin osiin. *Oikeusministeriö* lausuu perusoikeus- ja lainsäädäntöteknisestä näkökulmasta ottamatta kantaa loppuraportin työeläkejärjestelmää koskeviin seikkoihin. *Finanssivalvonnan* lausunto keskittyy pääasiassa valvonnallisiin näkökohtiin. *Asianajaja Kari Huttunen*, joka toimii Eläkekassa Viabekin selvitysmiehenä, keskittyy lausunnossaan pääasiassa eläkesäätiöiden ja -kassojen insolvenssilainsäädäntöön.

Yleiset kannanotot

Suurin osa lausunnonantajista piti työryhmän ehdotusta eläkesäätiölain ja vakuutuskassalain kokonaisuudistukseksi yleisesti tärkeänä ja tarpeellisena. Työryhmän lakiteknisiiä ehdotuksia eläkesäätiölain, vakuutuskassalain ja maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain kumoamiseksi kolmella uudella lailla kannatettiin. Pääosaa työryhmän sisällöllisistä ehdotuksista myös joko kannatetaan tai niihin ei oteta nimenomaisesti kantaa. Ehdotukseen vakuutuskannan siirron sääntelystä siirrettäessä kanta työeläkeyhtiöstä eläkesäätiöön tai -kassaan liittyy eriäviä näkemyksiä. Osa lausunnonantajista katsoo, että työryhmän ehdotukset ovat liian pitkälle meneviä ja osa katsoo, että tarvitaan pidemmälle meneviä toimenpiteitä erityisesti niin sanottujen päätyneiden vakuutusten osalta. Lisäksi useat lausunnonantajat tuovat esille tarpeen aloittaa työeläkelaitosten insolvenssilainsäädännön nopea uudistaminen.

Lausunnonantajista *Elinkeinoelämän keskusliitto EK* toteaa, että se kannattaa työnantajan monipuolisia mahdollisuuksia valita työeläketurvan järjestämistapa, järjestämisvaihtoehtojen erilaisuutta ja niiden kilpailuneutraliteettia. EK ei ota kantaa yksittäisiin asiakohtiin.

Palkansaajajärjestöt *SAK, Akava ja STTK* antoivat yhteisen lausunnon, joka vastaa järjestöjen työryhmän loppuraporttiin jättämää täydentävää lausumaa. Palkansaajajärjestöt pitävät työryhmän ehdotusta pääsääntöisesti hyvänä ja kannatettavana. Muutokset uudistaisivat lainsäädäntöä selkeämmäksi, vahvistaisivat hajautettua työeläkejärjestelmää, lisäisivät työnantajien valinnanmahdollisuutta sekä voisivat kasvattaa tehokkuutta. Ehdotus parantaa lisäeläketurvan, sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassatoiminnan harjoittamisen edellytyksiä. Järjestöt katsovat, että olisi tullut perusteellisemmin selvittää, mitä vaikutuksia työeläkejärjestelmään on sillä, että siirrettäessä kantaa toiminnassa olevaan eläkesäätiöön tai -kassaan vakuutettujen lukumäärä ei säänneltäisi ja kantaa olisi mahdollista kerätä samanaikaisesti useasta työeläkeyhtiöstä. Lisäksi perustelut ehdotetulle siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrittämiseksi käytettävän laskentamallin muuttamiselle jäävät puutteelliseksi.

Eläkesäätiöyhdistyksen mukaan työryhmän tärkein tehtävä oli selvittää voimassa olevaan lainsäädäntöön sisältyvien uusien eläkelaitosten perustamiseen sekä toiminnan harjoittamiseen liittyvät tarpeettomat rajoitteet ja tehdä esitys niiden poistamiseksi. Tässä on osittain onnistuttu. Eläkesäätiöyhdistys toteaa lausunnossaan suurimman puutteen työryhmän työssä olleen juuttumisen periaatteisiin ja niiden tulkintoihin ilman, että olisi selvitetty periaatteiden taustalla olevien asioiden taloudellisia vaikutuksia. Lakeihin ja niiden perusteluihin sisältyy virheitä, jotka olisi korjattava. Yhdistys toteaa myös, että olisi ollut tarvetta käsitellä eläkekassamallin kehittämistä sekä selvittää erityislaeissa olevia sääntöjä, jotka pakottavat järjestämään lisäeläkkeiden hoidon ilman vaihtoehtoja vakuutusyhtiössä (ammatturheilijoiden eläketurva).

Eläkekassa Verso toteaa lausunnossaan, että loppuraportissa on joitakin perustamista helpottavia esityksiä, mutta siinä ei pureuduta riittävästi seikkoihin, joiden myötä eläkesäätiön tai -kassan perustaminen olisi vaihtoehtona työnantajalle useimmissa tapauksissa taloudellisesti haitallinen. *Apteekkien eläkekassa* toteaa lausunnossaan, että raportti on liike oikeaan suuntaan, mutta paljon jää vielä tehtävää. Se kannustaa viranomaisia kehittämään lausunnolla olevaa lakiluonnosta tasapuolisemmaksi. *Apteekkien Eläkekassa* katsoo, että sosiaali- ja terveysministeriön olisi tullut lähettää lausuntopyyntö suoraan eläkekassalle. *OP Eläkekassa ja OP Ryhmä* toteavat yhteisessä lausunnossaan, että loppuraportissa on muutamia perustamista helpottavia esityksiä, mutta kokonaisuutena esitykset jäävät puolitiehen.

Tela toteaa, että sen jäsenillä työeläkeyhtiöillä ja Eläkesäätiöyhdistyksellä on keskenään erilaisia näkemyksiä eräistä lakiuudistuksen sisältökysymyksistä. Työeläkeyhtiöt tuovat näkemyksensä esille Finanssialan keskusliitto FK:n eriävässä mielipiteessä.

Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan kansantalouden näkökulmasta on tärkeää, että yhteiskunnan keskeinen varojen allokointimekanismi, eläkejärjestelmä, toimii tehokkaasti. Tehokkuutta ovat omiaan parantamaan toimet, jotka lisäävät kilpailua lakisääteisen eläkejärjestelmän toimeenpanossa. Mikäli hajautetussa eläkejärjestelmässä ei joltakin osin noudateta yhtäläisiä pelisääntöjä eri toimijoiden välillä, tulee menettelylle olla peruste. Lisäksi ministeriö toteaa, että Suomen pääomamarkkinoiden kehittymisen kannalta olisi hyödyksi, jos sijoittajien, joilla on kotimainen tausta ja intressipiiri, nykyisin suhteellisen vähäistä määrää saataisiin kasvatettua. Eläkesäätiöt ja -kassat ovat tällaisia luonnollisia kotimaisia sijoittajia.

Valtiovarainministeriö toteaa, että loppuraportissa on eräitä eläkelaitoksen perustamista helpottavia ehdotuksia, joita ministeriö kannattaa. Kokonaisuutena työryhmän ehdotukset eivät riitä kääntämään kehityksen suuntaa. Jos vakuutuskantojen ja toimintapääoman siirtymistä työeläkeyhtiöiden sekä eläkesäätiöiden ja -kassojen välillä ei ratkaista kilpailun kannalta toimivalla tavalla, ovat muut toimenpiteet varsin tehottomia. Riittävä määrä eläkesäätiöitä ja -kassoja pitää yllä eläkejärjestelmän hajautusta, tehostaa kotimaisten pääomamarkkinoiden toimivuutta, parantaa suomalaisten kasvuyritysten mahdollisuutta investoida sekä työllistää ja laajentaa toimintaansa Suomessa. Työeläkevakuuttamisen keskittyneisyys heikentää hajautetun työeläkejärjestelmän ajatusta riskien hajauttamisesta. Toisaalta kilpailullisuuden liiallinen korostaminen saattaisi johtaa EU:n vaatimuksiin avata alan sääntely vapaalle kilpailulle.

Eläketurvakeskus pitää tärkeänä loppuraportissa ehdotettavia lainsäädäntöteknisiä selkeyttäviä uudistamisehdotuksia. Koko lainsäädännön päivittäminen vanhentuneiden säännösten osalta on tärkeää soveltamiskäytännössä esiin tulleiden ongelmien vähentämiseksi.

Finanssivalvonnan lausunnon keskeiseksi huomioksi kohoaa valvonnan roolin ja merkityksen vaihtelevuus säätiön ja kassan elinkaaren eri vaiheissa. Finanssivalvonnan näkemyksen mukaan sisäistä ja ulkoista valvontaa ei ole käsitelty loppuraportissa kokonaisuutena. Valvonnan kehittämiskäytäntöjä tulisi tarkastella kattavasti säätiöiden ja kassojen elinkaariajattelun kautta. Finanssivalvonta katsoo lisäksi materiaalistien uudistusten näkökulmasta, että epäselväksi näyttää jääneen se, miten säätiöitä ja kassoja tulisi kehittää suuntaan, jossa niille leimalliset ominaispiirteet kehittyvät suuntaan, jossa ne ovat aito vaihtoehto työnantajalle vakuutettuja etuja vaarantamatta. Esitys vaikuttaa maltilliselta uudistukselta.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää ehdotettuja uudistuksia kannatettavina. Ehdotukset ovat myönteisiä työeläkejärjestelmän kilpailun sekä eläkesäätiöiden ja -kassojen toimintaedellytysten kannalta. Ehdotettujen uudistusten lisäksi olisi syytä harkita eläkesäätiöiden ja -kassojen toiminnan turvaamiseksi vielä pidemmälle meneviä uudistuksia. Työeläkejärjestelmän kilpailuun liittyvää sääntelyä kehitettäessä on otettava huomioon, että järjestelmän sosiaaliturvaluonteesta ja järjestelmään liittyvästä yhteisvastuusta johtuen on perusteltua asettaa rajoituksia sille, miten ja millä keinoin työeläkelaitokset voivat kilpailla keskenään asiakkaista. Lisäksi lainsäädäntöä uudistettaessa on pyrittävä varmistumaan siitä, että sääntely estää mahdollisimman tehokkaasti työeläkkeiden rahoittamiseksi kerätyn varallisuuden työeläkejärjestelmän kannalta vahingollisen valumisen pois työeläkejärjestelmästä. Työeläkelaitokset voivat kilpailla sekä palvelun kustannuksella että sen laadulla, ja kilpailun voidaan olettaa johtavan tehokkuuden lisääntymiseen työeläkejärjestelmässä. Myös työeläkejärjestelmän hajautetun toimeenpanon yhtenä tavoitteena voidaan katsoa olevan työeläkejärjestelmän tehokkuuden parantaminen laitosten välisen kilpailun kautta.

Finanssialan Keskusliitto pitää välttämättömänä toteuttaa eläkesäätilain ja vakuutuslainsäädännön kokonaisuudistus ja pitää työryhmän ehdotusta pääosin kannatettavana. Työeläkejärjestelmän hajautetussa hallintomallissa työnantajalla on erilaisia mahdollisuuksia hoitaa lain säätämät velvollisuutensa. Vaihtoehdot muodostuvat vakuutuksen ottamisesta työeläkeyhtiöstä tai eläketurvan järjestämisestä eläkesäätiössä tai -kassassa. On tärkeää, että vapauksien ja vastuiden suhde on tasapainotettu kokonaisuus kussakin vaihtoehdossa. Työryhmän esitys on tietysti varauksin tasapainoinen kokonaisuus tältä näkökannalta.

Innova Palvelut Oy toteaa, että Eläkesäätiöyhdistys on ottanut kantaa kaikkien eläkesäätiöiden ja -kassojen puolesta lakien uudistamisesta kokonaisuudessaan. *Porasto Oy* toteaa, että loppuraportin esitykset eivät täysin täytä tavoitteita. Esityksessä ei ole kaikilta osin ymmärretty eläkesäätiöiden ja

-kassojen erityispiirteitä. Esityksissä on monia asiavirheitä, epäoleellista ja kilpailua rajoittavaa lainsäädäntöä ja lukuisia kirjoitusvirheitä.

Suomen pääomasijoitusyhdistys kannattaa eläkesäätiö- ja vakuutuskassalain kokonaisuudistusta. Työryhmän loppuraportissa ehdotetaan, että eläkesäätiö- ja vakuutuskassalainsäädäntöä päivitetään ajan tasalle ja lain rakennetta uudistetaan selkeämmäksi kokonaisuudeksi. Yhdistys katsoo, että lainsäädännön päivittäminen on välttämätöntä ja että työryhmä on onnistunut tässä työssä hyvin. Yhdistykselle on tärkeää, että sijoittajakunnan monimuotoisuudesta pidetään huolta. Uudistuksessa tulisi pyrkiä korostamaan toimintamallien erityispiirteitä monimuotoisen sijoittajakunnan säilyttämiseksi.

Suomen Yrittäjät kannattaa ehdotusta, koska se edistää eläkesäätiöiden ja -kassojen perustamista ja toimintaa. Ehdotus vahvistaa hajautettua työeläkejärjestelmää, joka tuo kilpailua lakisääteisen eläketurvan toimeenpanoon. Vahvistaessaan hajautettua työeläkejärjestelmää ehdotus edistää myös varainhoidon riskien hajautumista. Tällä on suora vaikutus kotimaisiin pääomamarkkinoihin. Vahvistaessaan pääomamarkkinoita ehdotus edistää myös niiden likviditeettiä ja on omiaan edistämään yritysten rahoituksen saatavuutta. Tämä on ensiarvoisen tärkeää erityisesti tässä tilanteessa, jossa finanssialan kokonaissääntely on heikentänyt yritysrahoitusta merkittävästi. Ehdotus selkeyttää lainsäädäntöä, jolloin eläkesäätiöiden ja eläkekassojen toimintaedellytykset paranevat. Suomen Yrittäjät katsoo, että tältä osin ehdotus ei ole riittävä, jotta sille asetetut tavoitteet täytyisivät.

Suomen Jääkiekkoliijat ry ja *Suomen Huippu-urheilijoiden Unioni ry* antoivat yhteisen lausunnon, jossa ne pyytävät sosiaali- ja terveystieteiden ministeriötä ryhtymään pikaisiin toimenpiteisiin ammattiuurheilijoiden sosiaaliturvan täydentämiseksi ja kehittämiseksi siten, että turva voitaisiin järjestää eläkesäätiössä tai eläkekassassa.

Vakuutuskassat ry katsoo, että eläkekassojen ja vakuutuskassojen toimintaan kohdistuva uusi lainsäädäntö on tarpeellinen. Sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassojen toimintaedellytyksiä, perustamista ja jatkamista tulisi lainsäädännön keinoin edistää. Loppuraportissa on tätä tavoitetta tukevia ehdotuksia, mutta ei kuitenkaan riittävästi.

Kansaneläkelaitos toteaa, että esitetyssä lainsäädännön uudistamisessa on huomioitu työpaikkakassojen sairausvakuutuslain mukainen toiminta ja esityksen ehdotukset vastaavat sisällöltään voimassa olevia työpaikkakassoja koskevia sairausvakuutuslain säännöksiä. Kelalla ei ole tältä osin esitykseen huomioitavaa.

Kannanotot työryhmän keskeisiin ehdotuksiin

Lakitekniset muutosehdotukset

Pääosa lausunnonantajista kannattaa ehdotusta voimassa olevan eläkesäätiölain, vakuutuskassalain ja maksuperusteisista lisäeläkejärjestelyissä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetun lain kumoamisesta ja korvaamisesta kolmella uudella lailla eli eläkesäätiö- ja eläkekassalailla, lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalailla sekä uudella vakuutuskassalailla. Työryhmän loppuraportin mukaista lainsäädännön rakennetta pitävät selkeänä *SAK, Akava ja STTK, Eläkesäätiöyhdistys, Apteekkien Eläkekassa, Eläketurvakeskus, Finanssivalvonta, Finanssialan Keskusliitto, Suomen pääomasijoitusyhdistys, Suomen Yrittäjät ja Työeläkevakuuttajat TELA*.

Eläketurvakeskus ja *Finanssialan Keskusliitto* toteavat, että lisäeläke toiminnan kannalta on hyvä, että niitä säännellään omalla laillaan. IORP II- direktiivin implementointi suomalaiseen lainsäädän-

töön saattaisi olla lähes ylivoimainen tehtävä, jos se jouduttaisiin tekemään nykyiseen eläkesäätiö- ja vakuutuslainsäädäntöön.

Finanssivalvonta katsoo, että sosiaali- ja terveysministeriö on onnistunut normien keskinäisen suhteen (yleisen lainsäädäntörakenteen) selkeyttämisessä. Ehdotus parantaisi kauppaoikeudellisesta näkökulmasta tarkasteltuna nykytilannetta. Normiston kokonaismäärä ei vaikuta vähentyneen. Normiston jatkokehittäminen lienee tarpeen.

Vakuutuslainsäädäntö ry toteaa, että tavoitteet lainsäädännön selkiyttämisestä on osittain toteutettu, sillä säädäntö etenee kassatoiminnan elinkaaren mukaisesti, lakiteksti on pääosin selkeästi kirjoitettu ja väliotsikointi parantaa luettavuutta. Sen sijaan sairaus- sekä hautaus- ja eroavustuskassoja koskeva lainsäädäntö on hajallaan eläkekassalaissa ja vakuutuslainsäädäntöön, mikä yhdistyksen mielestä ei ole selkeämmän lainsäädännön tavoitteiden mukaista. Loppuraportin mukaan vakuutuslainsäädäntöä huomattava osa olisi eläkesäätiö- ja eläkekassalaissa. Lainsäädännöstä osa, esimerkiksi määräykset hallinnosta ja sulautumisesta ym. järjestelyistä olisivat osittain vakuutuslainsäädäntöön ja osittain eläkekassalaissa. *Vakuutuslainsäädäntö* ry esittää, että sairaus- sekä hautaus- ja eroavustuskassoja koskeva lainsäädäntö kirjoitetaan tavoitteiden mukaisesti kokonaisuudessaan omaan lakiinsa.

Lakisäateistä eläkevakuuttamista harjoittavan eläkelaitoksen vähimmäiskoko

Palkansaajajärjestöt *SAK, Akava ja STTK* katsovat, että pääsääntöisesti työryhmän eläkesäätiön ja -kassan perustamiseen liittyvät ehdotukset ovat hyvin perusteltuja.

Eläkesäätiöyhdistys pitää ehdotusta lakisäateisen eläkesäätiön ja -kassan vähimmäiskoosta eli vähintään 150:stä vakuutetusta onnistuneena.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää nykyistä pienempien laitosten toiminnan mahdollistamista kannatettavana.

Vakuutuslainsäädäntö ry:n siirtoon liittyvät ehdotukset

Vakuutettujen lukumäärä vakuutuslainsäädäntöä siirrettäessä ja vakuutuslainsäädäntöjen yhdistäminen

Palkansaajajärjestöt *SAK, Akava ja STTK* katsovat, että pääsääntöisesti työryhmän eläkesäätiön ja -kassan toimintaan ja vakuutuslainsäädäntöä siirtoon liittyvät ehdotukset ovat hyvin perusteltuja. Olisi kuitenkin syytä vielä perusteellisemmin selvittää, mitä vaikutuksia työeläkejärjestelmäämme on sillä, että siirrettäessä vakuutuslainsäädäntöä toiminnassa olevaan eläkesäätiöön tai -kassaan vakuutettujen lukumäärää ei säänneltäisi ja kantaa voitaisiin kerätä samanaikaisesti useammasta työeläkeyhtiöstä.

Eläkesäätiöyhdistys pitää loppuraportin ehdotuksia poistaa siirrettävään kantaan sisätyvien vakuutettujen lukumäärää koskevat vaatimukset siirrettäessä kantaan toiminnassa olevaan eläkesäätiöön tai -kassaan ja mahdollisuutta toteuttaa kannansiirto yhdistelemällä vakuutuslainsäädäntöjä useasta työeläkeyhtiöstä onnistuneena.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää vakuutuslainsäädäntöä siirron helpottamista työeläkevakuutusyhtiöstä lakisäateistä toimintaa harjoittavaan eläkesäätiöön ja -kassaan muuttamalla siirrettävän kantaan koosta koskevia vaatimuksia kannatettavana.

Siirtyvä vakavaraisuuspääoman laskentamallin muuttaminen

Palkansaajajärjestöt *SAK, Akava ja STTK* katsovat, että laskentatavan muuttaminen siten, että siirtyvän vakavaraisuuspääoman kiinteä prosenttiosuus laskettaisiin työeläkelaitosten vakavaraisuusrajojen mediaanin sijaan työeläkelaitosten keskimääräisen vakavaraisuuden perusteella, nostaisi tämä todennäköisesti hieman siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrää. Asiassa olisi kuitenkin huomattava, että työnantajan tulisi perustaessaan eläkesäätiötä tai -kassaa arvioida eläkesäätiön tai -kassan tarkoituksenmukaisuutta, edullisuutta ja toiminnan edellytyksiä erityisesti pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuuspääoman laskennallisen mallin muuttamisen perustelut jäivät palkansaajakeskusjärjestöjen käsityksen mukaan puutteellisiksi.

Eläkesäätiöyhdistys pitää onnistuneena sitä, että siirtyvän vakavaraisuuspääoman mekanismi uudistetaan vastaamaan täydennyskertoimen perusteena olevaa eläkelaitosten vakavaraisuutta. Yhdistys katsoo kuitenkin, että raportista ei käy ilmi siirtyvän vakavaraisuuspääoman taloudellinen merkitys eläkesäätiön tai -kassan perustajalle tilanteessa, jossa perustaja saa vähemmän vakavaraisuutta kuin kantaa luovuttavalla eläkeyhtiöllä on tai mitä järjestelmän tuottovaatimus edellyttää. Siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskentatapaan jätettäisiin edelleen merkittävä viive, jota olisi tullut lyhentää. Yhdistyksen mielestä ei ole oikein, että kannansiirtosopimuksen ja vakuutuskannan todellisen siirtohetken välinen positiivinen sijoitusmarkkinakehitys kuuluu kantaa luovuttavalle eläkeyhtiölle. Yhdistys kiinnittää huomiota myös siihen, että vakuutuskannan siirron tekevä työnantaja joutuu maksamaan työeläkeyhtiölle kohtuulliset hallinnolliset kulut. Yhdistyksen kannanoton mukaan, voidaan perustellusti kysyä, ovatko yhtiöt noudattaneet lain henkeä niille sallitun disponointivallan käytössä.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että siirrettäessä vakuutuskanta eläkeyhtiöstä eläkesäätiöön tai -kassaan tulisi siirrossa soveltaa samoja säännöksiä ja käytänteitä kuin kannan siirrossa eläkeyhtiöstä toiseen. Säännöksen tulisi kuulua seuraavasti; Vakuutuskannan luovutuksen yhteydessä luovutettavan vakuutuskannan mukana siirtyy vastaanottajille yhtiön varoista se osa, joka vastaa luovutettavaa vakuutuskantaa.

Finanssialan keskusliitto suhtautuu kriittisesti muutoksiin siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskentaan. Ehdotetut muutokset heikentävät vakuutusperiaatteen mukaista eläkevakuutusyhtiöiden toimintamallia. Eläketurvan toimeenpanojärjestelmä muuttuisi vakuutustoimintaan perustuvasta mallista jossain määrin kohti sijoitusrahastotyyppistä mallia, mitä FK ei pidä perusteltuna. Nykyinen lainsäädäntö on tulkittavissa lainsäätäjän haluna mahdollistaa elinkelpoisen eläkesäätiön tai -kassan perustaminen poikkeuksellisilla erityissäännöksillä. Kerran tehtyä epäjohdonmukaista ratkaisua suhteessa vakuutusperiaatteeseen ei tulisi toistaa. Käyttämällä raportissa esitetyllä tavalla siirtyvän vakavaraisuuspääoman laskennassa työeläkelaitosten keskimääräistä vakavaraisuusastetta tavoitellaan sitä, että lainsäätäjä tukisi entistä enemmän vakuutuskannan siirtoja työeläkevakuutusyhtiöstä eläkesäätiöihin ja -kassoihin. Pelkistetysti asiassa voidaan puhua siitä, voiko työnantaja saada työeläkevakuutusyhtiöstä mukaansa enemmän vai vähemmän vakavaraisuuspääomaa. Laajemmassa mittakaavassa kyse on kuitenkin paljon merkityksellisemmästä asiasta eli siitä, mitkä tekijät halutaan säilyttää työeläkejärjestelmän ja työeläkevakuutusyhtiöiden perusominaispiirteinä. Asiassa on perimmältään kyse siitä, halutaanko, että työeläkeyhtiöt toimivat vakuutusyhtiöinä, vai halutaanko kehitystä rahastomallia kohti jatkaa.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää ehdotusta laskea työeläkeyhtiöstä vastaanottavalle eläkelaitokselle siirtyvä vakavaraisuuspääoma käyttämällä työeläkelaitosten keskimääräistä vakavaraisuusastetta kannatettavana. Virasto katsoo kuitenkin, että sääntely saattaa jatkossakin johtaa siihen, että työnantaja voi hyötyä eläkesäätiön tai -kassan purkamisesta, mutta sen sijaan eläkesäätiön tai -kassan perustaminen voi parhaimmillaankin johtaa tilanteeseen, jossa eläkelaitoksen perustaminen ei heikennä työnantajan asemaa verrattuna ennen eläkelaitoksen perustamista vallinneeseen tilanteeseen.

Ehdotettu sääntely vaikuttaisi voimassa olevan sääntelyn tavoin sisältävän elementtejä, joiden johdosta sääntely mahdollisesti kannustaa lähinnä purkamaan vakavaraisia eläkesäätiöitä ja -kassoja.

Suomen Yrittäjät katsovat, että siirtyvän vakavaraisuuspääoman osalta perustelut ja muutoksen vaikutukset eivät ole riittävästi kerrottu.

OP Ryhmä pitää vakavana puutteena sitä, että siirtyvän vakavaraisuuspääoman määrittämiseen ja soveltamiseen jätettiin viive, joka aiheuttaa myös epäsymmetrian kannansiirtosopimuksen ja kannansiirron väliin.

Porasto Oy katsoo, että siirtyvän vakavaraisuuspääoman tulisi vastata luovutettavan kannan osuutta luovuttavan työeläkeyhtiön vakavaraisuudesta kannanluovutushetkellä. Tällöin aloittava eläkelaitos on kilpailullisesti samassa asemassa kuin luovuttava työeläkeyhtiö.

Vakavaraisuuspääoman täydentäminen

Eläkesäätiöyhdistys pitää onnistuneena sitä, että vakavaraisuuspääoman täydentämisvelvollisuudesta luovuttaisiin eläkesäätiön tai -kassan perustamistilanteessa.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää vakuutuskannan siirron helpottamista työeläkevakuutusyhtiöstä lakisäätteistä toimintaa harjoittavaan eläkesäätiöön ja -kassaan muuttamalla vastaanottavan laitoksen vakavaraisuuspääoman täydentämistä koskevia vaatimuksia kannatettavana.

Finanssialan Keskusliitto ei voi yhtyä siihen, että vakavaraisuuspääoman täydentämisvelvollisuudesta luovuttaisiin siirrettäessä kantaa työeläkevakuutusyhtiöstä eläkesäätiöön tai -kassaan. Työntäjän täydentämisvelvollisuus kannustaa eläkesäätiötä ja -kassaa toimimaan riittävällä turvaavuuksitasolla. Lisäksi nykyinen sääntely asettaa tietyn kynnyksen sille, ettei eläkesäätiö- tai kassa purkaisi vakavaraisuuspääomaa (vakuutusmaksun alennuksina) välittömästi toiminnan alkaessa alimmalle mahdollisimmalle tasolle. Vakuutettujen etujen kannalta voimassa oleva sääntely on ehdotettua turvaavampi.

Työeläkeyhtiön suostumus

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää toimivan kilpailun näkökulmasta vieraana sitä, että kannansiirrolle on saatava luovuttavan työeläkelaitoksen suostumus. Vaikka toistaiseksi ei olisikaan tiedossa tapauksia, joissa luovuttava työeläkelaitos olisi pyrkinyt estämään kannansiirron, ei ole pois suljettua, että vastaisuudessa tällaisia tilanteita saattaa esiintyä. Tilanteet, joissa luovuttava työeläkelaitos on haluton sallimaan kannansiirron, saattavat olla nykyistä todennäköisempiä, mikäli työeläkelaitosten välistä kilpailu onnistutaan sääntelyä uudistamalla lisäämään.

Hallinnollinen menettely siirtyvän vakavaraisuuspääoman prosenttiosuuden antamiseksi

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää myönteisenä, että siirtyvän vakavaraisuuden prosenttiosuuden laskennassa käytettävien tietojen ajantasaisuutta parannettaisiin.

Vakuutuskannan luovutuksen aikarajat lakisäätteisessä eläkevakuutuksessa

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kiinnittää huomiota kannansiirtoihin liittyvään viiden vuoden määräaikaan. Kannansiirrolle asetetun määräajan voidaan katsoa olevan lähtökohtaisesti perusteltu keinotteluluonteisten kannansiirtojen estämiseksi. Viiden vuoden määräaika

voidaan pitää työeläkejärjestelmän kilpailun kannalta melko pitkänä.

Selvitystilän sääntely

Eläkekassa Viabekin selvitysmiehenä toimiva asianajaja Kari Huttunen katsoo, että laitoksen tulisi tehdä tervehdyttämissuunnitelma ja lyhyen aikavälin rahoitussuunnitelma ennen kuin vakavaraisuuspääoma alittaa vakavaraisuusrajan. Taloudellisen aseman tervehdyttämissuunnitelman aikana osakas ei voisi siirtää vakuutuksiaan toiseen laitokseen. Jos kassa tai säätiö ei kykene toteuttamaan suunnitelmaa, olisi toiminta lopetettava viranomaisen toimesta. Tämän jälkeen eläkelaitos toimii pakkoselvitystilassa. Sosiaali- ja terveysministeriölle tulisi säätää oikeus määrätä kannansiirrosta ja vastaanottamisesta. Huttunen katsoo, että selvitystilassa olevan kassan kassankokous on tarpeeton. Eläkelaitoksen konkurssia Huttunen pitää tarpeettomana menettelynä, jolla ei saavuta enempää kuin laitoksen selvitystilalla.

Lisäeläkesäätiöitä ja -kassoja koskevat ehdotukset

Palkansaajajärjestöt *SAK, Akava ja STTK* katsovat, että ehdotus parantaa lisäeläketurvan tarjoamismahdollisuuksia.

Eläkesäätiöyhdistys katsoo, että lisäeläkkeiden sijoitustoiminnan säännökset ovat selvästi vanhentuneet ja ristiriitaiset. Yhdistys pitää suurena puutteena sitä, että laitoksen vähimmäislukumääriä ei tarkistettu. Asiaa ei ole perusteltu.

Rahoitus- ja vakuutusneuvonta pitää ehdotettuja lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain 6 luvun tiedonantovelvollisuutta koskevia säännöksiä hyvinä. Lain 7 lukuun ehdotetut etuuksien hakemista ja takautuvaa suorittamista koskevat säännökset huomioiden on oletettavaa, että uudistuksella voidaan estää vakuutettujen tietämättömyydestä johtuvia etuuden menetyksiä. Lisäksi tiedonsaannin parantuminen on omiaan vähentämään etuuksia koskevia väärin ymmärryksistä johtuvia riitoja. Ehdotetun lisäeläkesäätiö- ja lisäeläkekassalain 6 luvun 10 §:n virhevastuusäännös on esitetyltä osin kannatettava, mutta ehdotettu virhevastuun soveltamisalan rajaus vain maksuperusteisiin järjestelyihin on vakuutetun aseman kannalta ongelmallinen.

Innova Palvelut Oy katsoo, että ei ole perusteita sille, että lisäeläkekassoilla on korkeampi vakuutettujen vähimmäismäärävaatimus kuin lisäeläkesäätiöillä. Erityisesti tulisi poistaa vaatimus 300:sta vakuutetusta, jos lisäeläkekassa myöntää työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeitä.

Porasto Oy katsoo, että vähimmäiskoko on täysin turha eikä lukumäärärajoja ole perusteltu mitenkään. Pahimmillaan vähimmäiskokovaatimus voi vaarantaa vakuutetut edut, koska vähimmäiskokovaatimus pakottaa siirtämään eläkelaitoksen vakuutettujen turvan henkivakuutusyhtiöön oleellisesti korkeammilla kustannuksilla kuin eläkesäätiössä ja eläkekassassa. Eläkekassojen ja eläkesäätiöiden vähimmäislukumäärät eroavat toisistaan. Tällaiselle erolle ei ole mitään tarvetta eikä tätäkään ole perusteltu ehdotuksessa. Lisäksi Porasto Oy ehdottaa indeksikorotusvastuun käyttöä laajennettavan siten, että indeksikorotusvastuuta voi käyttää sijoitustappioiden kattamiseen. Vaihtoehtoisesti vararahaston käyttö laajennetaan koskemaan eläkesäätiöitä.

Sairaus-, hautaus- ja eroavustuskassoja koskevat ehdotukset

Palkansaajajärjestöt *SAK, Akava ja STTK* katsovat, että ehdotus parantaa sairauskassa-, hautaus- ja eroavustuskassatoiminnan harjoittamista.

Vakuutuskassat ry toteaa, että vakuutuskassojen toiminnan yksi keskeisimmistä asioista on toimintapiiri ja määräykset sen muodostamisesta. Ehdotetun vakuutuskassoja koskevan lainsäädännön tulisi mahdollistaa kassatoiminnasta henkilövakuuttamisen vaihtoehto ja turvata vakuutuskassojen toimintaedellytykset. Yritykset yhtiöittävät ja ulkoistavat toimintojaan. Yritykset toimivat kiinteässä yhteistyössä kumppanuuksien ja sopimusten perusteella hankkimalla palvelunsa sovituista yrityksistä. Yritykset voivat myös toimia aktiivisessa yhteistyössä rajatulla, esimerkiksi tehdas- tai sata-ma-alueella. Lausuntonamme esitämme, että esimerkiksi edellä mainituissa tilanteissa toimintapiiriä koskevaa taloudellista tai toiminnallista yhteyttä arvioitaisiin enemmän kassatoimintaa mahdollistavana kuin toimintapiiriä rajaavana asiana. Tämä seikka tulisi huomioida toimintapiirin edellytyksiä koskevissa lain perusteluissa.

Kassan vähimmäiskoon osalta *Vakuutuskassat ry* toteaa, että työpaikkakassan vakuutettujen vähimmäismäärästä säädetään sairausvakuutuslaissa. Sen mukaan kassassa on oltava 300 vakuutettua. Täydennys- ja hautaus- ja eroavustuskassassa on vakuutettuja oltava vähintään 100. Vakuutuskassat ry pitää laissa esitettyjä vähimmäismääriä perusteltuna kassatoimintaa perustettaessa, mutta kassatoiminnan jatkamisen tulisi olla mahdollista pienemmällä henkilömäärällä.

Sääntöjen osalta *Vakuutuskassat ry* toteaa, että vakuutuskassan säännöille ja niiden muutoksille on haettava Finanssivalvonnan vahvistus. Perustamistilanteessa ja esimerkiksi toimintapiirin lisäystä koskevissa muutoksissa Finanssivalvonnan vahvistuksen hakeminen on perusteltua. Tilanteessa, jossa sääntömuutokset ovat toistuvia, emme pidä nykyisenkaltaista Finanssivalvonnan sääntöjen vahvistusmenettelyä tarkoituksenmukaisena.

Edustajiston osalta *Vakuutuskassat ry* esittää, että sairaus- sekä hautaus- ja eroavustuskassojen osalta määräykset, missä edellytetään edustajistoon valittavan osakkaista puolet ja vakuutetuista puolet, poistetaan. Yhdistys ehdottaa voimassa olevan vakuutuskassalain 40 § mukaista määräystä, jossa edustajiston vaalia koskevat tarkemmat säännökset sisällytetään kassan sääntöihin tai erilliseen vaalijärjestykseen.

Hallituksen jäsenten kelpoisuuden osalta *Vakuutuskassat ry* katsoo, että huomioiden vakuutuskassojen toiminnan luonne, tulisi tarpeellisen sijoitustoiminnan asiantuntemus voida edelleen järjestää hankkimalla riittävän päteviä ja kokeneita sijoittamisen neuvonantajia.

Päätyneiden vakuutusten siirto

Lausunnonantajista palkansaajajärjestöt *SAK, Akava ja STTK* sekä *Finanssialan keskusliitto FK* kannattavat työryhmän kantaa siitä, että mahdollisuutta vakuutuskannan siirtoon työeläkeyhtiöstä eläkesäätiöön tai -kassaan ei laajenneta niin sanottuihin päätyneisiin vakuutuksiin. Palkansaajajärjestöt perustelevat kantaansa sillä, että vakuutuskannan siirron laajentaminen päätyneisiin vakuutuksiin muuttaisi olennaisesti työeläkejärjestelmän rakennetta kohti rahastomallia. Myös turvaavausvaatimukset puoltavat rajoituksia. Finanssialan keskusliitto perustelee myös kielteistä kantaansa päätyneiden vakuutusten siirtoon sillä, että toteutuessaan siirto muuttaisi olennaisesti työeläkejärjestelmän vakuutustoimintaluonnetta kohti työnantajakohtaista rahastomallia. FK toteaa lisäksi, että päätyneiden vakuutusten siirto takautuvasti rikkoisi vakuutustoiminnan periaatteita vastaan sekä olisi ongelmallinen yksityisoikeudellisen sopimusoikeuden näkökulmasta.

Lausunnonantajista *Eläkesäätiöyhdistys* ja yhdistyksen jäsenet *Eläkekassa Verso, Apteekkien Eläkekassa, OP Eläkekassa ja OP Ryhmä, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Suomen Yrittäjät ja Porasto Oy* katsovat, että päätyneiden vakuutusten siirtäminen tulisi sallia lainsäädännössä. Eläkesäätiöyhdistyksen lausunnon mukaan uuden lakisäateistä eläketurvaa hoitavan elä-

kesätiön tai -kassan perustamisen kannalta keskeinen kysymys päättyneistä vakuutuksista jää raportissa periaatetasolle. Raportissa ei selvitetä, miten vakuutukset työeläkeyhtiössä päättyvät eikä päättyneistä vakuutuksista aiheutuvan taloudellisen haitan suuruutta tai vaihtoehtoisia tapoja korvata vakuutusten päättymisestä aiheutuvien haittoja. Eläkekassa Verso, Apteekkien Eläkekassa, OP Eläkekassa ja OP Ryhmä tuovat lausunnossaan esiin samoja argumentteja kuin Eläkesäätiöyhdistys.

Valtiovarainministeriö toteaa lausunnossaan, että eläkesäätiön tai -kassan perustaminen ilman eläkejärjestelyihin kuuluvia kaikkia varoja ei ole taloudellisesti järkevää. Työnantaja joutuisi korvaamaan syntynyttä vajetta työeläkeyhtiöitä korkeammalla vakuutusmaksulla kartuttaakseen vakava-raisuuspääomaa vastuuvelan kasvua vastaavasti. Jatkuvien vakuutusten siirtoon tarvitaan työeläkeyhtiön hyväksyntä. Tämä oikeus voitaisiin laajentaa koskemaan myös päättyneitä vakuutuksia.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto kiinnittää huomiota päättyneiden vakuutusten sijoitustuottojen käsittelyä koskevan sääntelyn kilpailuvaikutuksiin. Työryhmämuistiossa ei ehdoteta muutoksia päättyneiden vakuutusten sijoitustuottojen käsittelyä koskeviin säännöksiin. *Kilpailu- ja kuluttajavirasto* toteaa, että päättyneiden vakuutusten sijoitustuottoja koskevalla voimassa olevalla sääntelyllä voidaan kuitenkin katsoa olevan työeläkejärjestelmän kilpailun sekä eläkesäätiöiden ja -kassojen toimintaedellytysten kannalta haitallisia vaikutuksia. *Kilpailu- ja kuluttajavirasto* esittää, että kilpailuongelmien vähentämiseksi sääntelyä tulisi pyrkiä kehittämään siten, että päättyneiden vakuutusten rahastojen sijoitustuotot pyrittäisiin ohjaamaan vanhuuseläkerahastojen katteeksi.

Tarve insolvenssilainsäädännön laajemmalle uudistamiselle

Lausunnonantajista *Finanssialankeskusliitto FK*, *Työeläkelaitosten liitto TELA*, *Eläketurvakeskus* sekä *Eläkekassa Viabekin selvitysmies asianajaja Kari Huttunen* kiinnittivät huomiota tarpeeseen uudistaa työeläkelaitoksiin sovellettava insolvenssilainsäädäntö loppuraportissa ehdotettua laajemmin mahdollisimman pian. Tämän työn tulisi ulottua myös työeläkeyhtiöitä koskevaan sääntelyyn toisin kuin eläkesäätiö ja vakuutuskassa -työryhmän toimeksianto.

Perusoikeudelliset ja lainsäädäntötekniset huomiot

Oikeusministeriö kiinnittää lausunnossaan huomiota perustuslain 124 §:ään. Ministeriön mukaan eläkesäätiöiden ja -kassojen toiminnassa on kyse perustuslain 124 §:ssä tarkoitettujen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta siltä osin kuin ne huolehtivat lakisääteisen sosiaalivakuutuksen toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä. Jatkovalmistelussa tulee tehdä valtiosääntöoikeudellinen arvio lakiehdotuksessa tarkoitettujen eläkelaitosten toiminnan suhteesta perustuslain 124 §:ään. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota myös ehdotuksen informaatio-oikeudellisiin säännöksiin. Sääntelyssä tulisi ottaa huomioon perustuslain 10 §, jonka 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Ehdotukseen sisältyy säännöksiä Finanssivalvonnan pitämästä eläkesäätiö- ja eläkekassarekisteristä. Ehdotuksessa jää avoimeksi rekisteriin talletettavien henkilötietojen käytötarkoitus sekä tietojen säilytysaika. Ministeriö lausuu myös eläkelaitoksen tietojenluovutus oikeuden sääntelystä. Perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen.

Muutoksenhaun osalta *oikeusministeriö* katsoo, että muutoksenhaku Finanssivalvonnan päätöksiin tulee hajauttaa kaikkiin hallinto-oikeuksiin ja että käyttöön otettaisiin valituslupa valitettaessa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Lisäksi oikeusministeriö lausuu tukien takaisinperintää ja toimilupia koskevan sääntelyn täsmällisyydestä, asetuksen- ja määräyksenantovaltuuksista, lakiehdotusten rangaistussäännöksistä ja tekee joitakin yksittäisiä huomioita.

Eläkesäätiöyhdistyksen lausunto sisältää kaksi laajaa liitettä, joista toisessa kommentoidaan yksityiskohtaisesti loppuraportin yleisperusteluita ja toisessa säännöksiä ja niiden yksityiskohtaisia perusteluja. *Apteekkien Eläkekassan* lausunnossa kommentoidaan yksityiskohtaisesti osakasluettelon vaatimusta ja kassankokouksen puheenjohtajan vahingonkorvausvastuuta. *Porasto Oy:n* lausunto sisältää listauksen pykäläkohtaisista huomioista.

Eläkekassa Viabekin selvitysmies asianajaja Kari Huttunen kommentoi yksityiskohtaisesti loppuraportin lakisääteistä eläkevakuuttamista koskevaa 12 lukua vakuutuskannan luovuttamisesta, vapaaehtoisesta selvitystilasta ja purkamisesta sekä 13 lukua lakisääteisestä selvitystilasta, purkamisesta ja konkurssista.